

VÄRÄLÄN RAUHANKIVI

44 50 0004

KONSERVOINTIKERTOMUS 7. - 8. 1990

Toimeksianto

Kivi haluttiin kunnostaa rauhansolmimisen 200-vuotisjuhliin Ruotsin kuningasparin vierailua varten. Jälkeenpäin selvisi, etteivät he juhannuksena ennätäkään paikalle. Museoviraston rakennushistorian osaston konservaattori Pentti Pietarila, tutkijansijainen Tiina Grahn ja siviilipalvelusmies Erkki Parhamaa kävivät viikolla 19 tarkastelemassa kiveä. Työ annettiin minun tehtäväksi Pentti Pietarilan ohjeiden mukaan.

Historiaa

Kivi on ns. Kustaan sodan 1788-90 ja sen päätteeksi solmitun rauhan muistomerkki. Rauhanneuvottelijoina olivat paronit Mauritz Armfelt Ruotsilta ja Osip Andrejevitsch Igelström Venäjältä. 14.8.1790 allekirjoitetun 8 artiklaisen rauhansopimuksen mukaan raja valtakuntien välillä pysyi ennallaan. Kustaa III Vahvisti sopimuksen 19.8., Katariina II pari päivää aikaisemmin. Sopimuskirjat vaihdettiin temppelissä, joka oli tarkoitusta varten pystytetty. Rauhankivi sijaitsee noin kilometrin päässä temppelistä, lähellä Kustaa III:n päämajan paikkaa. Muinaismuistolailta rauhoitetun kiven ja pienen maa-alueen sen ympäriltä lahjoitti Värälän kartanon omistaja Bertil Stigzelius Kymenlaakson museoseuralle syyskesällä 1938. 1940-luvun vaiheilla vuorineuvos Anders Kramer teki aloitteen kiven kunnostamisesta, aitaamisesta ja lyhyen selostuksen tekemisestä (kilpi/paperi?) vuoden 1790 rauhanteosta sen 150 vuotisjuhliin. Tämä ei toteutunut sotavuosien takia. 1970-luvulta Elimäen Lions Club on hoitanut kiven ympäristöä. 1985 Lauri-myrsky kaatoi metsikön paikalta, tilalle on istutettu puuntaimia ja lähelle kiveä ruusupensaita.

Kohteen kuvaus

Sijainti: 10 m maantie 359 Koria Anjala länsipuolella

Pystytysaika: ei tarkkaa tietoa, oletettu 1800-luvun alkupuoli

Koko: 0,6 x 0,6 x 1 m

Kivilaji: oletettavasti graniitti, suullisen tiedon mukaan peräisin navetan kivijalasta

Rakenne: Puolikkaat/kaksi eri lohkareta muurattu yhteen. Saumassa on suuriakin kivenkappaleita ja Catharina-sanan H-kirjaimen ensimmäinen pystyviiva on sauman kohdalla.

Teksti: Hakattu pintaan HÄR AFSLUTADE

GUSTAF III FREDEN MED CATHARINA II

DEN 19 AUGUSTI 1790

Kunto

Kivi on kauttaaltaan jäkälän peitossa. Teksti heikosti erotettavissa. Sauman laastia on lohkeillut pois ja saumassa kasvaa sammalta.

Kunnostustoimenpiteet

Sauma: - vettäkeräävien kolojen puhdistus ja täyttö Rapid-sementtiä 1 osa, hiekkaa naapurin autotallin täyttömaasta siivilöity, 2 osaa ja vettä noin 1 osa, sekoitus n. 10 min. 5 tuntia ennen täyttöä kolojen kostutus ja peitto muovilla ja kastelu juuri ennen täyttöä. Kuivuminen n. 1 vrk märkä sanomalehti ja muovi päällä.

Teksti: - kirjaimien puhdistus mekaanisesti ja ennen maalausta ohenteella. Kirjaimien pohjaan jäi vanhaa maalia (näyte)
- maalaus Uula öljymaalilla n:o 117 antiikkiharmaa kimröökillä sävytettynä (malli) , kahteen kertaan

Konservaattoriharjoittelija Minna Miettinen
15.6.1990 Museoviraston rakennushistorian osaston
restaurointitoimisto, Helsinki

KUVALUETTELO

mustavalkoiset

7.6.1990

1. päältä kompassin kanssa
2. pohjoissivu
3. itäsivu
4. eteläsivu
5. eteläsivu
6. länsisivu
7. teksti
8. teksti
9. teksti
10. pohjoispuoli päältä
11. sauma päältä, itäpuoli
12. sauma päältä, länsipuoli
13. sauma itäsivulta
14. sauma itäsivulta maanrajasta
15. yleiskuva koillisesta (maantieltä päin)
16. tekstit puhdistettuna
17. sauma puhdistettuna, itäpuoli
18. sauma puhdistettuna, länsipuoli

8.6.1990

19. teksti kerran maalattuna, itäpuolelta
20. sauma täytettynä, itäpuoli + mitta
21. sauma täytettynä, länsipuoli + mitta
22. teksti, eteläpuoli
23. teksti, keskiosa
24. teksti, pohjoispuoli

väripaperi

8.6.1990

1. teksti, pohjoispuoli
2. teksti, eteläpuoli
3. koko teksti

VÄRIMALLI

LÄHTEET (MV RHO)

Eeva Liisa Oksanen; Elimäen historia, painettu Anson Oy:ssä 1985

Heikki Kokkonen; Elimäen pitäjän historia 1, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 1927

H. Palmberg; Värälä 1788-1790 lehtisiä Kymenlaakson historiasta, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 1947

Helena Saari, suunnittelija ja Kaarina Rissanen, tutkija ; Rauhan- kiven katselmus ja ympäristön hoitotoimenpideohjeet 13.9.1976

Elimäen Lions Clubin puolesta Matti Taulaniemi ja Seppo Puhakka; Kirje rho:lle siistimishakkuiden suorittaisesta 24.4.1977

Lasse Laaksonen, Heikki Havas, Antero Sinisalo; Lausunto Elimäen kunnanhallitukselle autojen paikoitusalueesta 11.2.1981

Lasse Laaksonen, Pekka Kärki, Antero Sinisalo; Tie- ja vesiraken- nuslaitoksen Kymen piirille yleistaulusta alueen muinaismuistois- ta 9.6.1983

Lasse Laaksonen; Muistio kehotus Seppo Puhakalle anomuksen esittä- miseksi museovirastolle myrskyn kaatamien puiden korjuujätteidien raivaamisesta 10.9.1985

Elimäen Lions Clubin puolesta Seppo Puhakka; Anomus Lauri-myrskyn kaatamien puiden korjuujätteidien raivaamisesta 18.9.1985